

Richtlijnen
voor het milieu-effectrapport
aanleg jachthaven Marina Stellendam

Richtlijnen
voor het milieu-effectrapport
aanleg jachthaven Marina Stellendam

19 september 1996

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij
Directie Zuidwest
Burgemeester de Raadsingel 69
Postbus 1167, 3300 BD Dordrecht
tel. 078-6395495
fax. 078-6395499

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	2
2	Probleemstelling, doel en besluitvorming	3
2.1	Probleemstelling en doel	3
2.2	Besluitvorming	3
3	Voorgenomen activiteit en alternatieven	5
3.1	Algemeen	5
3.2	Alternatieven	5
3.3	Compensatie	6
4	Bestaande milieutoestand en milieugevolgen	7
5	Vergelijking van alternatieven	9
6	Leemten in kennis	10
7	Evaluatieprogramma	11
8	Vorm en presentatie	12
9	Samenvatting van het MER	13
Bijlage 1	Lijst van inspraakreacties en adviezen	
Bijlage 2	Hoofdpunten van het advies van de commissie voor de milieu-effectrapportage	
Bijlage 3	Relatie met beleid uit het Structuurschema Groene Ruimte	

1 INLEIDING

Initiatiefnemer W.S.V. Scheelhoek heeft het voornemen het volledig voltooien van de aanleg van de jachthaven Marina Stellendam met maximaal 450 ligplaatsen, conform het vigerende bestemmingsplan "Havens van Stellendam". Om de vigerende bestemming 'recreatie-watersport' voor het gehele plangebied te realiseren is intrekking van de aanwijzing tot staatsnatuurmonument noodzakelijk voor een deel van het staatsnatuurmonument 'de Scheelhoek c.a.'. Intrekking van deze wettelijke beschermde status voor een deel van het staatsnatuurmonument is m.e.r.-plichtig op grond van het Besluit m.e.r., Lijst C, artikel 19.

Formeel heeft de m.e.r.-plichtige activiteit slechts betrekking op een oppervlakte van ruim 0,5 ha die de uiterste westpunt vormt van het natuurmonument Scheelhoek. Aangezien het betreffende plangebied onderdeel uitmaakt van het totale, reeds goedgekeurde plan voor de aanleg van de jachthaven Marina Stellendam kan het MER in omvang beperkt zijn. Het MER dient zich toe te spitsen op de mogelijkheden om:

- het verlies aan natuur te minimaliseren door het treffen van mitigerende en/of compenserende maatregelen;
- verstoring van het aangrenzende natuurgebied vanuit de jachthaven tegen te gaan.

Bevoegd gezag in deze procedure is de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. De openbare bekendmaking van de start van de m.e.r.-procedure vond plaats in Staatscourant 116 van 20 juni 1996. De startnotitie heeft van 1 tot en met 26 juli 1996 ter inzage gelegen. Gedurende deze periode zijn de wettelijke adviseurs en overige betrokkenen in de gelegenheid gesteld hun adviezen en opmerkingen met betrekking tot de richtlijnen kenbaar te maken. Bijlage 1 geeft een overzicht van de ingekomen reacties. De commissie voor de milieu-effectrapportage heeft op 20 augustus een advies uitgebracht. De hoofdpunten van dit advies vindt u in bijlage 2.

2 PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING

2.1 Probleemstelling en doel

In het MER volstaat in grote lijnen een beschrijving van de probleemstelling en het doel zoals deze in de startnotitie zijn opgenomen. De beschrijving in het MER van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd is mede van belang teneinde in de besluitvorming te kunnen bepalen of er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang¹.

In het MER dient nader aandacht besteed te worden aan de doelgroep: wat betekent het dat Marina Stellendam een verenigingshaven is en op welke categorie en aantallen jachten richt de jachthaven zich. Het feit dat de jachthaven een verenigingshaven is, is mogelijk van belang bij de inschatting van de noodzaak en omvang van de gewenste faciliteiten. Informatie over de doelgroep dient tevens te worden verschaft teneinde een inschatting te kunnen maken van de optredende verstoring in het aangrenzende natuurgebied en de te nemen maatregelen om de optredende effecten (verstoring) te mitigeren en/of te compenseren. Relevant is daarbij ook aan te geven welke faciliteiten op de wal zullen worden gerealiseerd (in de zin van al dan niet recreatiemogelijkheden op het terrein zelf).

2.2 Besluitvorming

In § 6.2 van de startnotitie worden de belangrijkste beleidsdocumenten genoemd. In het MER moet van deze documenten worden aangegeven welke gebiedsspecifieke, richtinggevendende uitspraken dan wel besluiten in de onderhavige documenten zijn opgenomen voor het studiegebied voor de aspecten natuur, recreatie en landschap. Hierbij dient duidelijk te zijn wat de status van de documenten is. De lijst met beleidsdocumenten dient te worden aangevuld met de Natuurbeschermingswet en het integraal beleidsplan Haringvliet, Hollands Diep en Biesbosch².

De huidige ruimtelijke situatie van de jachthaven en omgeving dient in het MER nader te worden verhelderd voor de volgende aspecten:

- huidige en toekomstige eigendomssituaties. Betrek daarbij de reden van de verkoop door Domeinen van met name de oostelijke randzone;
- beheerssituatie voor de diverse gebiedsdelen. Door wie wordt de oostelijke randzone van het jachthaventerrein in de toekomst beheerd (zie ook § 3.2);
- planologische situatie; wat houdt de bestemming groenvoorziening in, in het vigerende bestemmingsplan; hoe verhoudt dit zich tot de gedachte natuurlijke inrichting van de oostelijke begrenzing?
- te nemen besluiten. Op welke gebiedsdelen hebben de te nemen besluiten betrekking.

In de startnotitie wordt in § 1.1 verwezen naar een Koninklijk Besluit uit 1984 waarin het bestemmingsplan "Havens van Stellendam" is goedgekeurd. In het MER dienen de overwegingen van dat besluit nader te worden toegelicht.

Het besluit waarvoor het MER wordt opgesteld, de intrekking van een deel van het staatsnatuurmonument 'de Scheelhoek c.a.', en de overheidsinstantie die dit besluit zal nemen, de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, moeten in het MER worden vermeld. Tevens zal in het MER worden beschreven volgens welke procedure en welk

¹ Zie ook bijlage 3 "Relatie met het beleid uit het Structuurschema Groene Ruimte"

² Zie ook bijlage 1, inspraakreactie nr.2

tijdpad dit geschiedt en welke adviesorganen instanties daarbij formeel en informeel zijn betrokken. Tot slot moeten de overige besluiten die nog moeten worden genomen om de voorgenomen activiteit te realiseren worden aangegeven. Daarbij is het van belang aan te geven hoe afstemming plaatsvindt tussen de onderhavige procedure (ex. art. 21 Natuurbeschermingswet) en de vergunningverlening ingevolge de Natuurbeschermingswet voor de functieverandering van het gedeelte 'groenvoorzieningen' en de externe werking van de gehele haven op het naastgelegen staatsnatuurmonument.

Het verdient aanbeveling om in het MER aandacht te besteden aan zaken die relevant zijn voor de vergunningverlening ingevolge de Natuurbeschermingswet voor functieverandering en externe werking. Voor functieverandering is het relevant aan te geven dat het gebied ook na realisering van de bestemming 'groenvoorzieningen' natuurwaarden heeft. Voor externe werking is het van belang aan te geven wat de effecten zijn van de aanleg van de haven op het staatsnatuurmonument en wat de relatie is met de in het MER beschreven effecten.

3 VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

3.1 Algemeen

De voorgenomen activiteit moet worden beschreven voor zover van gevolgen voor het milieu sprake is. Een beschrijving dient te worden gegeven van de voorgenomen inrichting van de totale jachthaven en de gewenste capaciteit. Aandachtspunten daarbij zijn:

- een beknopte beschrijving van de uitgangspunten van het plan en van de algehele terreininrichting;
- een nadere onderbouwing van het ruimtebeslag en van de situering van in het bijzonder het parkeerterrein en het opslagterrein;
- een nadere onderbouwing van de functie, de ontwerpuitgangspunten en de uitvoering (vormgeving) van de dam om de haven. Beschrijf hierbij de relatie met de bestaande grintdam langs de oever van de Scheelhoek: welke lengte zal hiervan worden verwijderd dan wel verplaatst, en hoe wordt door de nieuwe constellatie de stroming/waterversing in de strook langs de Scheelhoek beïnvloed? In tegenstelling tot wat in de startnotitie (pagina 9) wordt voorgesteld, dient in het MER wel rekening te worden gehouden met plannen om de sluisen in de Haringvlietdam (gedeeltelijk) te openen; aangegeven dient te worden op welke wijze deze plannen van invloed zijn op het ontwerp³.

Een meer gedetailleerde beschrijving dient te worden gegeven van noodzakelijk grondverzet door:

- eventuele uitdieping van de haven. Beschrijf hierbij de hoeveelheid, de samenstelling (korrelgrootteverdeling) en de kwaliteit (verontreiniging) van de grond;
- benodigde grond voor de aanleg van de dam rondom de haven. In het MER dienen de mogelijkheden te worden beschreven voor een zodanige uitvoering dat kansen voor natuurontwikkeling kunnen worden benut.

Beschrijf de totale tijdsduur van de grondwerkzaamheden en de periode waarin de werkzaamheden uit milieuoogpunt het beste kunnen worden uitgevoerd.

3.2 Alternatieven

In het MER dienen, conform het voorstel in de startnotitie, de volgende alternatieven te worden beschreven:

- het nulalternatief en het nulplusalternatief, conform de in de startnotitie (§ 4.2) voorgestelde aanpak;
- het voorkeursalternatief, conform de in de startnotitie (§ 4.4) voorgestelde aanpak.
- het meest milieuvriendelijke alternatief (mma). Het meest milieuvriendelijke alternatief moet aan de volgende voorwaarden voldoen:
  - het moet realistisch zijn, dat wil zeggen het moet voldoen aan de doelstellingen van de initiatiefnemer, alsmede binnen zijn of haar competentie liggen;
  - het moet uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu;
  - het moet gericht zijn op het zo veel mogelijk voorkomen van nadelige milieugevolgen, dan wel het behalen van een maximale milieuwinst.

³ Zie ook bijlage 1, inspraakreacties nrs. 2 en 3.

Op onderdelen van de voorgenomen activiteit kunnen varianten worden ontwikkeld. Varianten kunnen onderdeel uitmaken van verschillende alternatieven. De volgende aspecten dienen in varianten te worden belicht:

- de mogelijkheden voor natuurontwikkeling bij de aanleg en het beheer van de dam/bufferzone rond de jachthaven. Besteed tevens aandacht aan het toekomstig beheer en onderhoud van de bufferzone (door wie en hoe?).
- De mogelijkheden van de ligging van de strekdam die dient als vooroververdediging voor het staatsnatuurmonument 'de Scheelhoek c.a.' kan in de varianten worden betrokken.

Daarnaast dient te worden aangegeven hoe in het planontwerp en in het beheer van de jachthaven is uitgegaan van het 'voorzorg-principe', dat wil zeggen het voorkomen van ongewenste effecten (met name verstoring van de Scheelhoek) door een 'uitgekiend' ontwerp:

- de mogelijkheden om verstoring en verontreiniging bij de aanleg van de jachthaven te minimaliseren;
- mogelijke inrichtingsmaatregelen om de uitstraling van de jachthaven naar het natuurgebied te minimaliseren (zoals geluidemissie, visuele effecten, lichtemissie en verstoring door betreding). Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een dwarsprofiel van de dam waarbij kruin moeilijk toegankelijk is en waarbij een voetpad aan de binnenzijde van de dam is gesitueerd; aanmeren aan de buitenzijde van de dam (bijvoorbeeld door surfers en/of kleine vaartuigen) dient door een goed ontwerp te worden tegengegaan⁴;
- maatregelen om verontreiniging van water en bodem van de jachthaven (zoals bijvoorbeeld door olie lekkage bij werkzaamheden of door parkeren) te voorkomen.

3.3 Compensatie

Door de realisatie van de voorgenomen activiteit kunnen, zelfs indien wordt gekozen voor het meest milieuvriendelijke alternatief, natuurwaarden verloren gaan. Volgens het Structuurschema Groene Ruimte moeten mitigerende en indien nodig compenserende maatregelen worden getroffen als de functie natuur moet wijken voor of schade ondervindt van een ander zwaarwegend maatschappelijk belang waarvoor een ruimtelijke ingreep wordt toegestaan⁵. Het compensatiebeginsel is van toepassing op natuurgebieden die onder de werking van de Natuurbeschermingswet vallen. Met het oog op de toepassing van het compensatiebeginsel dient het MER een beschrijving te bevatten van het areaal en de kwaliteit van natuurwaarden die mogelijk verloren kunnen gaan. Tevens dient in het MER te worden aangegeven wat de mogelijkheden zijn voor landschappelijke inpassing en mitigerende maatregelen danwel voor het realiseren van nieuwe natuur die zoveel mogelijk vergelijkbaar is met de aangetaste natuurwaarden (compenserende maatregelen).

De mogelijkheden voor compensatie kunnen bij dit project primair gezocht worden aan de oostzijde van de jachthaven, waarbij aansluiting gezocht kan worden bij het beheerplan van het totale natuurreserveaat Scheelhoek. Mocht dit niet mogelijk zijn dan kan mogelijk ingehaakt worden op plannen voor natuurvorming ten zuidoosten van Scheelhoek⁶.

⁴ Zie ook bijlage 1, inspraakreactie nr. 3

⁵ Zie ook bijlage 3, "Relatie met het beleid uit het Structuurschema Groene Ruimte"

⁶ Zie ook bijlage 1, inspraakreactie nr.3

4 BESTAANDE MILIEUTOESTAND EN MILIEUGEVOLGEN

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de autonome ontwikkeling hiervan moeten worden beschreven als referentie voor de beoordeling van de te verwachten milieu-effecten (referentiesituatie). De beschrijving van de bestaande toestand biedt tevens aanknopingspunten voor de bepaling van eventuele wezenlijke kenmerken en waarden ten behoeve van de besluitvorming⁷. Bij de beschrijving van bestaande natuurwaarden dient in ieder geval aandacht te worden geschonken aan de aanwezigheid van fouragerende en broedende vogels in de ondiepe strook tussen de vooroeververdediging en de oorspronkelijke duindijk⁸ alsmede aan de aanwezigheid van een kolonie oeverzwaluwen⁹.

De autonome ontwikkeling is de toekomstige ontwikkeling van het milieu zonder dat de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven wordt gerealiseerd maar waarbij wel rekening wordt gehouden met eventuele effecten van voltooide en lopende ingrepen en ingrepen die als gevolg van reeds vastgelegd beleid worden voorzien. Een ander beheer van de Haringvlietsluizen maakt deel uit van autonome ontwikkeling¹⁰. In het Natuurbeleidsplan en de Derde Nota Waterhuishouding is het huidige beheer van de sluisen ter discussie gesteld. Thans worden in een m.e.r.-procedure enkele beheersalternatieven onderzocht. In het MER Marina Stellendam dient bij de autonome ontwikkeling te worden aangegeven wat de mogelijke effecten zijn van veranderingen in zoutgehalte, getij en stroomsnelheden op de ontwikkeling van het studiegebied. Daarnaast dient te worden aangegeven op welke wijze hiermee rekening is gehouden bij de aanleg van de haven en de inrichting van het gebied met de bestemming 'groenvoorziening'.

Bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu moet aangegeven worden of de effecten tijdelijk of permanent zijn, ophefbaar of onomkeerbaar, of ze zich afspelen op korte of op lange termijn, in hoeverre er cumulatie (versterken of uitdoven van effecten) kan optreden en of er sprake is van positieve effecten.

In de startnotitie wordt in hoofdstuk 5 een overzicht gegeven van de belangrijke milieuaspecten. De in het MER te behandelen milieuaspecten kunnen verder worden ingeperkt. Daarbij is een onderscheid te maken tussen de aanlegfase en de gebruiks- en beheersfase. Hieronder is deze nadere inperking uitgewerkt.

Aanlegfase

De beschrijving van de milieugevolgen door de aanleg kan zich beperken tot:

- bodem en water. De milieugevolgen van grondverzet bij het ophogen en uitbaggeren. Voor de baggerwerkzaamheden dient de aandacht zich te richten op: de gevolgen voor de waterkwaliteit door baggerwerkzaamheden, het seizoen waarin gebaggerd zal worden (in verband met eventuele verstoring), de hoeveelheid gebaggerd sediment, de kwaliteit (verontreinigingsgraad) en de mogelijkheden voor toepassing c.q. berging van het sediment.
Voor de ophogingswerkzaamheden dient de aandacht zich te richten op de milieuhygiënische kwaliteit van het ophoogmateriaal, de samenstelling van de grond die in de dam rondom de haven wordt toegepast in relatie tot de gewenste natuurontwikkeling op en langs deze dam.

⁷ Zie ook bijlage 3, "Relatie met het beleid uit het Structuurschema Groene Ruimte"

⁸ Zie ook bijlage 1, inspraakreactie nr. 3

⁹ Zie ook bijlage 1, inspraakreactie nr. 2

¹⁰ Zie ook bijlage 1, inspraakreactie nr. 2

- natuur. De beschrijving dient zich te richten op de aantasting en/of kwaliteitsverlies van waardevolle biotopen, inclusief eventuele barrièrewerking door de aanleg (versnippering).

Gebruiksfasen

De beschrijving van de milieugevolgen in de gebruiksfasen kan zich beperken tot:

- natuur. De beschrijving dient zich te richten op de verstoring in en langs het natuurreservaat Scheelhoek ten gevolge van geluidhinder, betreding en visuele hinder¹¹.
- bodem en water. De beschrijving dient in te gaan op de te verwachten verandering in erosie- en sedimentatieprocessen ten gevolge van veranderende stromingspatronen¹².

¹¹ Zie ook bijlage 1, inspraakreactie nr. 3

¹² Zie ook bijlage 1, inspraakreactie nr. 3

5 VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

De milieu-effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten onderling én met de referentiesituatie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Bij de vergelijking moeten de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken. De beschrijving van de effecten van de alternatieven is bij de besluitvorming van belang om te kunnen beoordelen of er sprake is van aantasting van wezenlijke kenmerken en waarden¹³. Daarnaast biedt de vergelijking informatie ten behoeve van de afweging van alternatieven.

Bij de vergelijking van de alternatieven kunnen, voor zover relevant, de financiële aspecten van de alternatieven worden betrokken om de realiteitswaarde van de alternatieven beter te kunnen beoordelen. Dit is in het kader van de milieu-effectrapportage niet verplicht. Het verdient echter wel aanbeveling hier aandacht aan te schenken aangezien het relevant is voor de afweging van alternatieven in de besluitvorming¹⁴.

¹³ Zie ook bijlage 3, "Relatie met het beleid uit het Structuurschema Groene Ruimte"

¹⁴ Zie ook bijlage 3, "Relatie met het beleid uit het Structuurschema Groene Ruimte"

De leemten in kennis en informatie, die van belang zijn voor een goede oordeelsvorming, moeten in het MER worden genoemd. Het doel van deze beschrijving is om een indicatie te krijgen van de volledigheid van de informatie voor de besluitvorming. Beschreven moet worden:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre dit de kwaliteit van de besluitvorming beïnvloedt.

Informatie die voor de besluitvorming essentieel is, kan niet onder leemten in kennis worden opgenomen, maar moet in het MER worden verstrekt.

7 EVALUATIEPROGRAMMA

Het bevoegd gezag moet bij de besluitvorming een evaluatieprogramma opstellen teneinde de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en om zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen.

Het verdient aanbeveling dat de initiatiefnemer in het MER reeds een aanzet tot een dergelijk evaluatieprogramma geeft, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het op te stellen evaluatieprogramma.

8 VORM EN PRESENTATIE

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten.

Voor de overige presentatie verdient het aanbeveling:

- het MER beknopt te houden;
- achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- eventueel kaartmateriaal te voorzien van een leesbare ondergrond met de gebruikte topografische namen en een duidelijke legenda.

9 SAMENVATTING VAN HET MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moet de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals :

- de hoofdpunten voor de besluitvorming, inclusief waarden van het milieu in het studiegebied;
- de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit;
- het resultaat van de vergelijking van de alternatieven (zo mogelijk in tabelvorm).

№	Titel	Uitgever	Datum
1	Samenvatting van de milieueffectenrapportage voor de aanleg en het gebruik van de Nieuwe Oostvaardersplassen	Ministerie van Vervoer & Waterbouw	19-01-1997
2	Samenvatting van de milieueffectenrapportage voor de aanleg van de Nieuwe Oostvaardersplassen	Ministerie van Vervoer & Waterbouw	20-11-1997
3	Samenvatting van de milieueffectenrapportage voor de aanleg van de Nieuwe Oostvaardersplassen	Ministerie van Vervoer & Waterbouw	22-08-1998

BIJLAGE 1**Lijst van inspraakreacties en adviezen**

nr.	datum	persoon of instantie	plaats
1.	01-07-1996	het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Goedereede	Goedereede/ Ouddorp (ZH)
2.	09-07-1996	Ministerie van Verkeer & Waterstaat directie Zuid-Holland	Rotterdam
3.	26-07-1996	Vereniging Natuurmonumenten	's-Gravenland
4.	20-08-1996	Commissie voor de milieu-effect-rapportage	Utrecht

BIJLAGE 2

Hoofdpunten van het advies van de commissie voor de milieu-effectrapportage

Initiatiefnemer W.S.V. Scheelhoek heeft het voornemen het volledig voltooien van de aanleg van de jachthaven Marina Stellendam met maximaal 450 ligplaatsen. Om de vigerende bestemming 'recreatie-watersport' voor het gehele plangebied te realiseren is intrekking van de aanwijzing tot staatsnatuurmonument voor een gedeelte van het monument noodzakelijk. Intrekking van deze wettelijke beschermde status voor een deel van het staatsnatuurmonument is m.e.r.-plichtig.

De commissie adviseert in het MER met name aandacht te schenken aan de volgende punten:

- de gevolgen van de aanleg van de jachthaven voor de bestaande natuurwaarden;
- de milieugevolgen van de uitdieping van de jachthaven en de toepassing van de specie in het project, waarbij ondermeer de verontreinigingsgraad van de specie aan de orde moet komen;
- mogelijkheden voor natuurontwikkeling c.q. een goede landschappelijke inpassing aan de oostzijde van de jachthaven. Daarbij kunnen varianten voor deze landschappelijke inpassing worden ontwikkeld, zodanig dat tevens uitvoering wordt gegeven aan compensatie van aantasting van bestaande natuurwaarden;
- de mogelijke maatregelen om (illegale) betreding of andere vormen van verstoring van het natuurreservaat vanuit de nieuwe jachthaven tegen te gaan.

Gezien de achtergrond van dit project lijkt het de commissie in algemene zin verder aanbevelenswaardig het MER beperkt te houden, zowel in omvang als in de te behandelen milieu-aspecten.

BIJLAGE 3

Relatie met het beleid uit het Structuurschema Groene Ruimte

Het rijksbeleid staat ingrepen en ontwikkelingen in en in de onmiddellijke nabijheid van de kerngebieden niet toe, indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het kerngebied aantasten. Alleen bij een zwaarwegend maatschappelijk belang kan hiervan worden afgeweken. De aanwezigheid van een dergelijk belang wordt op basis van voorafgaand onderzoek vastgesteld. Hierbij moet tevens worden nagegaan of aan dit belang niet redelijkerwijs elders of op andere wijze tegemoet kan worden gekomen.

Indien na afweging van belangen wordt besloten dat de functie natuur moet wijken voor of anderszins aanwijsbare schade ondervindt van een ander aantoonbaar zwaarwegend maatschappelijk belang, waarvoor een ruimtelijke ingreep wordt toegestaan, zullen in elk geval mitigerende en, indien deze onvoldoende zijn, tevens compenserende maatregelen moeten worden getroffen.

Het natuurgebied Scheelhoek is een kerngebied in de ecologische hoofdstructuur en valt tevens onder de werking van de Natuurbeschermingswet. Bij de besluitvorming over de intrekking van een deel van het staatsnatuurmonument 'Scheelhoek c.a.' zal invulling worden gegeven aan bovenstaand beleid zoals vastgelegd in het SGR. Bij de uitwerking van het "nee, tenzij" principe zijn de volgende stappen van belang:

1. bepaling van 'aantasting van wezenlijke kenmerken en waarden'
2. bepaling van 'zwaarwegend maatschappelijk belang'
3. nagaan mogelijkheid 'op een andere manier of elders'
4. mitigeren en compenseren.

ad 1. bepaling van 'aantasting van wezenlijke kenmerken en waarden'

Wezenlijke kenmerken en waarden betreffen bijvoorbeeld de hydrologie, de unieke kenmerken van de bodem, de aanwezigheid van kenmerkende en/of zeldzame soorten planten of dieren. Van 'aantasting' van wezenlijke kenmerken is sprake indien unieke situaties verloren gaan, ecologische processen blijvend verstoord raken of populaties van zeldzame of kenmerkende soorten zodanig worden verkleind, versnipperd of geïsoleerd dat hun lokale voortbestaan op termijn niet meer is verzekerd.

Het onderdeel 'bestaande milieutoestand' van het MER biedt aanknopingspunten voor de bepaling van eventuele wezenlijke kenmerken en waarden. Met behulp van de informatie over de te verwachten milieu-effecten van de alternatieven en het voornemen ten opzichte van de autonome ontwikkeling kan worden beoordeeld of er sprake is van aantasting van wezenlijke kenmerken en waarden.

ad 2. bepaling van 'zwaarwegend maatschappelijk belang'

Van een maatschappelijk belang is sprake, indien een activiteit plaatsvindt of een voorziening tot stand wordt gebracht ten behoeve van een belangrijk deel van de bevolking, of die een positief economisch gevolg hebben voor die bevolking. Van een zwaarwegend maatschappelijk belang is bijvoorbeeld sprake als het ontbreken van voorzieningen betekent dat essentiële zaken (voorzieningen, concentraties van werkgelegenheid) redelijkerwijze niet goed kunnen worden bereikt, of dat het economisch draagvlak van de streek voor de aldaar woonachtige bevolking versmalt. De beschrijving in het MER van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd biedt een aanknopingspunt voor de beantwoording van de vraag naar het maatschappelijk belang.

ad 3. nagaan mogelijkheid 'op een andere manier of elders'

Er dient een expliciete afweging van alternatieven plaats te vinden. Hierbij is ook redelijkheid van een alternatief (waaronder financieel-economische haalbaarheid) aan de orde.

Voor deze afweging kan gebruik worden gemaakt van het onderdeel van het MER betreffende de beschrijving van het voornemen en de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven en de effecten van deze alternatieven.

ad 4. mitigeren en compenseren

Als er negatieve effecten optreden, dient eerst zo goed mogelijk mitigatie plaats te vinden en vervolgens voorzover nodig compensatie. In het MER worden de gevolgen van de activiteit bechreven en worden de mogelijkheden voor mitigatie en compensatie in beeld gebracht.